

A Fővárosi Ítéltábla a Legfőbb Ügyészség Önálló Jogi Osztály által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű felperesnek és dr. II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű felperesnek, I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű alperes és az általa képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. január 26. napján meghozott 65.P.21.795/2015/20. számú ítélete ellen a felperesek részéről 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 80.000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket, a fennmaradó 80.000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az MNB 2015. március 10-én felügyeleti biztost rendelt ki a ... Zrt.-hez, s felfüggesztette a tevékenységét, majd bejelentették, hogy a ... csoportnál 100 milliárd forintos nagyságrendben fiktív kötvények kibocsátását állapította meg az MNB, így a Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI) 2015. március 11-én csalás gyanúja miatt fokozott ügyészi felügyelet alatt nyomozást indított. A nyomozás során több tízezer oldalnyi dokumentumot, így számítógépeken, egyéb adathordozókon tárolt információt gyűjtöttek be a nyomozó hatóság alkalmazottai. A fiktív kötvénykibocsátással, csalással gyanúba keveredett cégcsoport vezetője, ... meggyanúsítására és őrizetbe vételére 2015. március 26-án került sor. A nyomozás megindítása és a cégvezető őrizetbe vétele közt - 2015. március 16-án - a ... csoport anyavállalata, a ... Zrt. tulajdonosi szerkezete és vezető tisztségviselője megváltozott, majd a cégvezető őrizetbe vételét követő harmadik napon előzetes letartóztatását is elrendelték, egyebek között a bizonyítási eljárás megghiúsításának veszélye miatt.

A sajtóban az I. rendű felperes működését kritizálták, és értékelték a II. rendű felperes érintettségét

is, akinek lánya élettársa a ... egyik vezetőjének.

A II. rendű alperes vezetője, az I. rendű alperes 2015. március 27. napján ... őrizetbe vételét követő napon ...on tartott sajtótájékoztatót, amelyen elhangzottak több sajtóorgánumban, elsősorban internetes fórumokon, de az MTI útján is megjelentek. Az I. rendű alperes nyilatkozatában arra hívta fel II. rendű felperest, hogy mondjon le, és adjon magyarázatot arra, van-e kapcsolat családja és ... tulajdonos környezete között. Arról is nyilatkozott az alperesi politikus, hogy a II. rendű alperes, mint politikai párt elfogadhatatlannak tartja, hogy a legfőbb ügyész nem reagál arra a(z) aznapi) sajtómegjelenésre, miszerint lánya és ... személyi titkára élettársi kapcsolatban vannak. Ezt az ellenzéki pártelnök olyan fejleményként értékelte, amely a bizalmat az igazságszolgáltatás ügyészi részében számukra végleg megingatja. Hozzátette azt is, hogy az elmúlt két hétben az ügyészség hagyta szabadon futni ...t, hagyta, hogy szabadon átruházhasson cégtulajdont, átrendezze cégcsoportját és eltüntesse bűncselekmények nyomait. ... miniszterelnök politikai felelősségét is felvetette a ... ügyben, majd kijelentette, hogy ... esetében olyan összeférhetetlenség van, amely után a nyomozás lefolytatását át kell adnia egy erre elrendelt független szervnek. A II. rendű alperes alelnöke, ... pedig ...nek, a Magyar Nemzeti Bank elnökének felelősségét vetette fel azzal kapcsolatosan, hogy fél évvel a botrány kirobbanása előtt is kötvénykibocsátást engedélyezett a cégcsoport tagjai számára az általa vezetett MNB.

2015. március 30-án az I. rendű alperes a Kossuth Rádió 180 perc című műsorában nyilatkozott. Ennek során elmondta, hogy pártja úgy ítéli meg, a ... által foglyul ejtett állam időt adott a ... ügy felelőseinek, hogy pénzeket rejtсенek el, kifejtette azt is, hogy szerinte a Legfőbb Ügyész bűnsegéd. A ...es ügyészség, jegybank, kormány engedte azt a förtelmet, ami ebben az ügyben kialakult. Szerinte a II. rendű felperes bűnsegédként hozzájárult ahhoz, hogy ..., a ... tulajdonosa, illetve azok a személyek, akik 150-210 milliárddal tűntek el, két, két és fél héten keresztül menlevelet kapjanak, illetve elrejtсék a pénzeket. Elmondta, hogy a II. rendű felperes lánya a ... egyik vezetőjének élettársa, felesége pedig az MNB humán-erőforrás igazgatója.

Az I. rendű felperesi legfőbb ügyészi fórum és a II. rendű felperes, mint Legfőbb Ügyész felperesek keresetükben kérték I. rendű felperes jóhírneve védelméhez fűződő joga, II. rendű felperesnek becsülete védelméhez fűződő joga megsértése megállapítását és alperes eltiltását a további jogsértéstől. Elégtételadásként a nol.hu, népszava.hu portálokon és az MTI-n keresztül sajnálkozása kifejezésre juttatását, elnézés-kérést, az ítélet jogsértést megállapító rendelkezése közzétételét kérték azon kijelentéseket sérelmezve, miszerint az ügyészség hagyta szabadon futni ...t, hagyta, hogy szabadon átruházhasson cégtulajdont, átrendezze cégcsoportját és eltüntesse bűncselekmények nyomait, csődöt mondott az elmúlt hetekben a ...es ügyészség, a ...es jegybank, illetve a ...es kormány azzal, hogy engedte azt a förtelmet, ami ebben az ügyben kialakult. ..., mivel a lánya a ... egyik vezetőjének élettársa, a felesége a Jegybank Humánerőforrás igazgatója, bűnsegédként elfogult volt az ügyészség vezetőjeként abban, hogy két-két és fél héten át menlevelet kapjon ..., s azok az emberek, akik 150-210 milliárd forinttal tűntek el. Felperesek külön-külön 1-1 millió forint sérelemdíj megfizetésére is kérték kötelezni a II. rendű alperest, az objektív szankciókat az alperesi jogsértő sajtótájékoztató miatt érvényesítve I. rendű alperessel szemben.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték hivatkozva arra, hogy egy közérdeklődésre számot tartó ügyben fejtették ki véleményüket.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Idézte a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §, 2:45. §, valamint 2:44. § rendelkezéseit. A 36/1994.-es AB határozata iránymutatása alapján a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos keretein belülinek értékelte az alperesi kijelentést.

A tényállítások jogsértő jellege megítélésénél szem előtt tartotta, hogy azon kritikai tartalmú alperesi kijelentések minősülnek alkotmányosan kifejezhető, szabad véleményeknek, melyek nem a tények meghamisításán alapulnak. A közvélemény formálása körében a politikusokat is fokozott felelősség terheli, azt nem végezhetik meghamisított tényeken alapuló véleményközlések útján. Egyetértett az alperesi érdemi védekezéssel abban, hogy a felperesi ügyészi szervezetnek, és a II. rendű felperesi ügyészi vezetőnek a tevékenységével összefüggésben megfogalmazott kritikákat fokozottan kell tűrnie. Csak olyan, a személyüket, személyiségüket érintő durva, lealacsonyító, bántó kritikát nem kötelesek eltűrni, amely nem a tevékenység gyakorlásukat érintő akár jogi, akár politikai bírálatát, hanem a személyiségük gyalázását irányozza. Az alperes kritikai megnyilvánulásai azonban nem ilyenek voltak.

Az alperesi oldal érdemi védekezésével az elsőfokú bíróság a legitimáció tekintetében nem értett egyet, mert az ítéletábra felperesek által csatolt ítéleteiből, de egyéb határozataiból is iránymutató jogértelmezésével az ügyészséget általánosságban érintő kijelentések vonatkozásában az ügyészség hierarchikus szervezeti felépítésére is figyelemmel az egyes, jogképes főügyészségekre vonatkoztatható kritikai megjegyzések körében is elfogadja a legfőbb ügyészi szervezet általi perlését. Érdemben vizsgálta ezért, hogy a nyomozást felügyelő ügyészségre vonatkozó, a per tárgyává tett kijelentések alappal sérelmezhetőek-e.

Úgy ítélte meg, hogy a ... szabadon hagyása, a cégtulajdon átruházása, bűncselekmény nyomainak eltüntetésére vonatkozó közlések éles kritikai megnyilvánulások, amelyeket alappal fogalmazott meg az alperes, figyelemmel az ismert történésekre. Az I. rendű alperest ...esnek minősítése ugyancsak olyan vélemény, amely a szövegkörnyezetre is tekintettel nem minősül sértőnek, figyelemmel arra is, hogy az alperesek mint a politikai élet résztvevői az államhatalom szerveinek működése körében fejtették ki véleményüket, figyelemmel a II. rendű felperes korábbi pártkötődésére.

A II. rendű felperes személyes érintettségével összefüggésben is jogszerű kritikát gyakoroltak az alperesek.

Az ítélet ellen a felperesek nyújtottak be fellebbezést, melyben kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet változtassa meg és felperesek keresetének adjon helyt. Álláspontjuk szerint az általuk sérelmezett kijelentések nem vélemények, hanem valótlan és a sértő tényállítások.

„Az elmúlt két hétben az ügyészség hagyta „szabadon futni” ...t, hagyta, hogy szabadon átruházhasson cégtulajdont, átrendezze a cégcsoportját, és eltüntesse a bűncselekmények nyomait” közlésben az I. rendű alperes két való tényből okszerűtlen következtetést vont le, a való tényeket félremagyarázta, ami alkalmas az I. rendű felperes hátrányos megítélésére. A sértő kijelentés valótlanúsága bizonyítható, az tehát tényállításnak tekinthető, amit a bíróságnak lehetősége lett volna ellenőrizni a felperesek által benyújtott előkészítő iratban foglaltak alapján.

Ezekből a kijelentésekből nem a bíróság által megállapított „késedelmes intézkedés”-re való következtetés ismerhető fel, hanem annak a ténynek a közlése, hogy az ügyészség jogsértő módon járt el, vagyis hanyag volt, mivel „hagyta”, hogy a fenti események megtörténjenek. A „hagyta” szó hétköznapi értelemben nem azonosítható a „késedelmes ügyintézés”-szel. Az I. rendű felperes álláspontja szerint ez azt fejezi ki, hogy az adott hatóság az adott ügyben a törvényben előírt szükséges kötelezettségét nem teljesítette. Ezt tette úgy, hogy felismerte a kötelezettségét, de ennek ellenére tudatosan nem cselekedett, vagy nem ismerte fel a kötelezettségét, mert hanyagul járt el. Mindkét értelmezésben az ügyészség részéről egy kötelességszegő, jogsértő eljárást állít az I. rendű alperes, ami sértő és valótlan.

Megjegyezte, hogy a nyomozást nem az I. rendű felperes végezte, csupán a nyomozás törvényességi felügyeletét látta el, ennek során nem késlekedett, nem hagyta futni az ügy terheltjét. Az ő (egyébként eredménytelen) cégátruházási tevékenysége alapozta meg vele szemben a legsúlyosabb kényszerintézkedés elrendelését.

Ugyanígy valótlán tényállítás, hogy az ügyészség hagyta, hogy a bűncselekmény nyomait eltüntessék, mivel már a nyomozás elrendelésének napján házkutatást tartottak a ... Zrt., a ... Kft., a ... Kft. ... szám alatti székhelyén, melynek során bizonyítási eszközként mintegy 10.000 oldal iratot és nagy mennyiségű adatot foglaltak le.

A ...es ügyészség szintén valótlán tényállítás és nem vélemény. Ezt a kijelentést az I. rendű alperes olyan szöveggörnyezetben tette meg, amely nagy része valóban véleménynyilvánításnak tekinthető, emellett azonban, valótlán, sértő tény is állított, amelyekre már nem terjed ki a véleménynyilvánítás szabadsága. Ezzel azt állította, hogy az I. rendű alperest egy politikai párt működteti, befolyásolja, irányítja, ez pedig sértő, amit az Alaptörvény 29. cikkének (1) bekezdése is alátámaszt.

Az ügyészi szervezetnek bármely politikai párttal történő összefüggésbe hozása olyan valótlán sértő tényállítás, amely megalapozottá teszi a keresetet.

Hivatkozott hasonló ügyekben hozott döntésekre (Fővárosi Törvényszék 19.P.23.109/2012/5. első fokon jogerős ítélete; Fővárosi Bíróság 12.UP.633.728/2005/7. első fokon jogerős ítélete; Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.649/2004/2.)

A II. rendű felperes által sérelmezett: „... legfőbb ügyész családi elfoglaltság okán bűnsegédként hozzájárult ahhoz, hogy ..., a ... tulajdonosa, illetve azok a személyek, akik 150-210 milliárd forinttal tűntek el, két, két és fél héten keresztül menlevelet kapjanak, illetve elrejtsek a pénzeket” közlés sértő és valótlán tényállítás. Helytelen az elsőfokú bíróság e körben kifejtett indoka. Tartalma szerint ez annak állítása, hogy a II. rendű felperes bűncselekményt elkövető személynek nyújt segítséget.

A büntetőjog is használja a bűnsegéd kifejezést, amit a Btk. 14. § (2) bekezdése úgy fogalmaz meg, hogy bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt. A bűnsegéd maga nem vesz részt a bűncselekmény törvényi tényállásának megvalósításában, ehhez csak segítséget nyújt. Tekintve, hogy a „bűnsegéd” szó egy összetett szó, amelyben a két szó jelentése hétköznapi értelemben egy átlagember számára is ugyanazt a tartalmat hordozza, amit annak a büntetőjogi megfogalmazása, ezért a II. rendű felperesről ilyen tény állítása valótlán és sértő.

Előadták, hogy az alperesek a sértő kijelentés valóságát nem bizonyították. Az elsőfokú bíróság által felvetett azon körülmény, hogy a II. rendű felperes magánügyeire vonatkozóan nem kíván nyilatkozni, nem adhat felhatalmazást az alpereseknek arra, hogy a II. rendű felperes tevékenységével összefüggésben indokolatlanul sértő, valótlán tényállítást közöljenek, ami a közvélemény, a közbizalom rendkívüli módon történő negatív befolyásolására alkalmas.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és a határozatának indokolásában kifejtett jogi következtetéseivel teljes mértékben egyetértett, ezért az első fokú ítélet helybenhagyására a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, annak helyes indokai szerint került sor.

A felperesek fellebbezésében foglaltakkal szemben a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság megállapítását, miszerint a perben sérelmezett közlések mindegyike az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése által oltalmazott vélemény kategóriába tartozó közlés. Kétségtelen, hogy a felperesek, mint a politikai élet szereplői politikai indíttatású, emiatt elfoglalt, igen erőteljes, több esetben túlzó kritikát fogalmaztak meg. Figyelemmel azonban arra, hogy mindezt egy rendkívül

felfokozott közérdeklődéssel kísért politikainak is tekinthető közügy megvitatása során tették az elsőfokú bíróság által is hivatkozott 36/1994. (VI. 24.) AB határozat állásfoglalására tekintettel jogszerűen tehették.

Az Alkotmánybíróság több döntésében is rögzítette, hogy az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően hozott döntései mennyiben alkalmazhatók a jövőben. A 13/2013. (VI. 17.) AB határozat szerint az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság a korábbi alkotmányon alapuló határozatai tekintetében kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha az Alaptörvény konkrét - az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú - rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges {22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]}. A korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapítások felhasználása tehát megkívánta az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak tartalmi összevetését és mérlegelését az Alaptörvény értelmezési szabályaira is tekintettel. Ezt a tartalmi összevetést elvégezve hozta meg az Alkotmánybíróság a véleményszabadsággal kapcsolatos újabb döntéseit [7/2014. (III. 7.), 13/2014. (IV. 18) AB határozatok], melyek a közügyek vitatása során alkotott véleményeknek még nagyobb teret engednek.

A perbeli esetben az nem volt vitás a felek között, hogy a ... pénzügyi intézményben történtek miatt folyó nyomozás közügy, melyben betöltött szerepükre tekintettel a felpereseknek a tevékenységükkel kapcsolatosan megfogalmazott kritikát fokozottabban kell tűrniük. Amennyiben ugyanis a közlés a kontextusa és célja alapján a közügyek vitatását érinti, úgy a vita korlátozásának csak minimális tere van.

Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdéséből is kitűnően ugyanakkor az emberi méltóságból fakadó becsületvédelem, jó hírnév és az állami intézményekbe vetett közbizalom a véleményszabadság és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan igazolható korlátját jelenti. Nyilvánvaló emellett az is, hogy nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket. Így a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása.

A perbeli esetben a felek álláspontjára is tekintettel elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy a felperesek által sérelmezett közlések vélemények avagy tényállítások.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága felfogása szerint [EJEB, Lingens kontra Ausztria, (9815/82), 42.], melyet az Alkotmánybíróság is szem előtt tart, amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető tényállításról van szó. A határeseteket az értékítélettel terhelt tényállítások jelentik, melyek esetében a véleményszabadság nagyobb szintű védelmet élvez. Igaz ez az erős, túlzó kritikát megfogalmazó, akár polemikus stílusban megfogalmazott, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletekre is.

A perben sérelmezett közléseket az alperesek 2015. március 27. napját követően tették, szorosan azzal összefüggésben, hogy ...t őrizetbe vették. A felperesek által sem vitatott tény, hogy az ügyben indult nyomozás megindításának nyilvánosságra hozatalát követően két hét múlva került erre sor. Ez alatt az idő alatt kísérlet történt a cégcsoport vezetőségének személyi körében változtatásra. Tény, hogy a nyomozást nem a II. rendű felperes vezette, és az I. rendű felperes végezte, azonban a felett fokozott felügyeletet gyakorolt, ami azt jelenti, hogy minden lényeges nyomozati cselekményekről soron kívül értesült, azokra közvetlen ráhatása volt. Tény az is, hogy a II. rendű felperes személyes

érintettsége - II. rendű felperes által sem cáfoltan - fennáll oly módon, hogy lánya élettársi kapcsolatában áll a nyomozással érintett pénzügyi intézmény felső köreihez tartozó személlyel.

Mindezen tények alapján az alperesek vonhattak le olyan következtetést, miszerint a felperesek hagyták szabadon futni ...t, lehetőséget hagytak arra, hogy bűncselekmény nyomait tüntesse el, a cégcsoportot szabadon átrendezhesse. Ugyancsak a nem vitatott tényekből levonhatták azt a következtetést is, hogy a II. rendű felperes családi elfogultság okán bűnsegédként hozzájárult ahhoz, hogy ... és egyéb érdekelt vezetők pénzeket rejtssenek el, eltűnjenek.

Ez utóbbi vélemény nyilvánvalóan súlyosan hátrányos a II. rendű felperes számára, azonban mind a sérelmezett közlés belső összefüggése, illetve a teljes szöveggörnyezet azt igazolja, hogy a bűnsegédi minősítés nem tényállítás. Az alperesek nem tényleges bűncselekmény elkövetésével vádolták a II. rendű felperest, hanem azt helyzetet értékelték, hogy az ügyészi szervezet legfőbb vezetőjének egy családtagja egy nyomozásban érintett céggel áll kapcsolatban. Mindez nem tekinthető az adott közügyhöz nem kapcsolódó, öncélú, légből kapott következtetésnek, ezért azt a II. rendű felperes alappal nem sérelmezheti.

A felperesek ugyancsak tényállításként sérelmezték a „...es ügyészség” minősítést. Ennek megítélésekor a másodfokú bíróság különösen hangsúlyosnak találta, hogy a II. rendű felperes korábbi pártkötődése közismert tény, valamint azt, hogy az alperesek a politikai közélet kormánypárti szegmensével ellentétes oldalon állnak, értékítéleteiket ez a szembenállás alapvetően meghatározza. A perbeli kijelentés felfokozott hangulatban hangzott el, amikor a pénzügyi intézmény károsultjai különösen érzékenyen reagáltak az ügyészi, nyomozati szervek működésére. Ilyen helyzetben az I. rendű felperes nem sérelmezheti, hogy első számú vezetőjén keresztül ítélik meg. Ez független attól, hogy ő személy szerint politikai pártnak nem lehet tagja. Mindössze a közvetlen állami befolyás lehetőségének kifejezése történt meg az alperesek részéről, ami az I. rendű felperes hatalmi hierarchiában betöltött szerepére és a kormányzó párt meghatározó súlyára is tekintettel, logikus következtetés lehet. Az semmiképpen sem jelenti ebben a helyzetben azt, hogy az alperesek azt állították volna, hogy az I. rendű felperes egy politikai párt közvetlen irányítása alatt, eképpen jogszerűtlenül működne.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően jutott arra a következtetésre, hogy a perben sérelmezett közlések egy kiemelt figyelemmel kísért, számos állampolgárt érzékenyen érintő közügy megvitatása során elhangzott, a felperesek közfeladatának ellátására vonatkozó értékítéletet kifejező közlések voltak, melyek a véleményszabadság alkotmányos védelmét élvezik. Még akkor is, ha a felperesek érdekeit vagy érzékenységét sértik, rájuk nézve esetleg negatív tartalmat hordoznak.

A fentiek alapján a felperesek fellebbezése eredményre nem vezetett, az alpereseknek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

A le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. § alapján határozott.

Budapest, 2016. július 6.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila s.k.
bíró